

Efnahags- og viðskiptanefnd
Nefndasvið skrifstofu Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 29. apríl 2020

Efni: Umsögn BHM um frumvarp til laga um fjárstuðning til minni rekstraraðila vegna heimsfaraldurs kórónuveiru, 725. mál

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis hefur sent BHM til umsagnar frumvarp til laga um fjárstuðning til minni rekstraraðila vegna heimsfaraldurs kórónuveiru. Frumvarpið er enn til skoðunar hjá bandalaginu, en málið er flókið og í mörg horn að líta. Efnisatriði eru ekki sett fram í mikilvægisröð.

BHM fagnar því að stjórnvöld ætli að veita minni rekstraraðilum fjárstuðning, en hluti félagsmanna aðildarfélagu bandalagsins falla hér undir. Tryggja þarf þó að frumvarpið nái utan um minni rekstraraðila óháð rekstrarformi. Hér á bæði við um sjálfstætt starfandi einstaklinga með rekstur á eigin kennitölu og þá sjálfstætt starfandi sem eru með sér kennitölu um rekstur sinn.

BHM hefur verulegar áhyggjur af því að skilyrði frumvarpsins séu of ströng fyrir einhverja hópa sjálfstætt starfandi einstaklinga. Í frumvarpinu segir að „*Lokunarstyrkjum og stuðningslánum með fullri ríkisábyrgð er þannig ætlað að styðja við lífvænlega fyrirtæki til greiðslu fasts kostnaðar á meðan mestu efnahagslegu áhrifa faraldursins gætir*“. BHM vil benda á að margir sjálfstætt starfandi einstaklingar eru með lífvænleg fyrirtæki þó þeir nái ekki að uppfylla öll fimm skilyrði fyrir lokunarstyrk eða öll átta skilyrði fyrir stuðningsláni. Mikilvægt er að horft sé til einstakra tilfella og að skilyrðin verði ekki of íþyngjandi fyrir minni rekstraraðila að geta nýtt sér fyrrgreind úrræði.

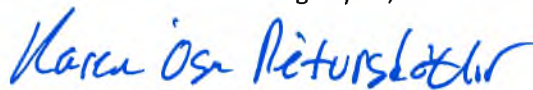
Ekki kemur fram hvernig lokunarstyrkir og stuðningslán haldast í hendur við önnur úrræði sem hafa verið í boði vegna heimsfaraldurs kórónuveiru. Sem dæmi má nefna sjálfstætt starfandi einstakling sem hefur nýtt sér hlutabótaleiðina eða farið alfarið á atvinnuleysisbætur á meðan honum var gert að loka starfsemi sinni, sbr. 5. gr. auglýsingar um takmörkun á samkomum vegna farsóttar nr. 243/2020. BHM telur að úrræðin þurfi að vera skýr og greinagóðar upplýsingar aðgengilegar félagsmönnum.

Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að 3. tölul. 4 gr. er ætlað að tryggja að um fullburða atvinnustarfsemi hafi verið að ræða en ekki aðeins hliðarstarf eða áhugamál. BHM vil benda á að með þessu móti er verið að undanskilja hóp sjálfstætt starfandi sem hafa lifibrauð sitt af blandaðri starfsemi, þ.e. eru annarsvegar sjálfstætt starfandi og hinsvegar launamenn, líkt og þeir sem starfa við sviðslistir eða menningu. Þessu þarf að breyta. Lagt er til að lokunarstyrkir nái einnig til sjálfstætt starfandi einstaklinga sem stunda blandaða starfsemi og að lokunarstyrkur reiknast hlutfallslega miðað við starfshlutfall.

Of mikill munur er á milli lágmarkstekna vegna lokunarstyrkja og stuðningslána. Hætta er á að stór hópur minni rekstraraðila geti einungis nýtt sér annað úrræðið. Til að eiga rétt á stuðningsláni þurfa tekjur á rekstrarárinu 2019 að lágmarki að vera 9 millj. kr (750 þús kr. á mánuði að meðaltali), sem er tvöfalt hærra en lágmarkstekjur til þess að fá lokunarstyrk (4.2 millj. kr., eða 350 þús kr. á mánuði að meðaltali). Margir hverjir sjálfstætt starfandi einstaklingar eru með fullburða atvinnustarfsemi en ná ekki 750 þús á mánuði, en mögulega þar rétt undir. Þeir hafa því eingöngu möguleika á lokunarstyrk.

Jafnframt vil BHM benda á að það er frekar íþyngjandi að tekjutap þurfi að vera 75% milli ára til þess að eiga rétt á stuðningsláni, sbr. 2. tölul. 4. gr. frumvarpsins. Tekjutap getur verið verulegt hjá sjálfstætt starfandi þó það nái ekki 75% milli ára.

Virðingarfyllst,

Karen Ósk Pétursdóttir
Sérfræðingur BHM í kjara- og réttindamálum